

ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး ပြဿနာတစ်ရပ်အဖြစ် ထွက်ပေါ်လာသော Schistosomiasis ရောဂါ

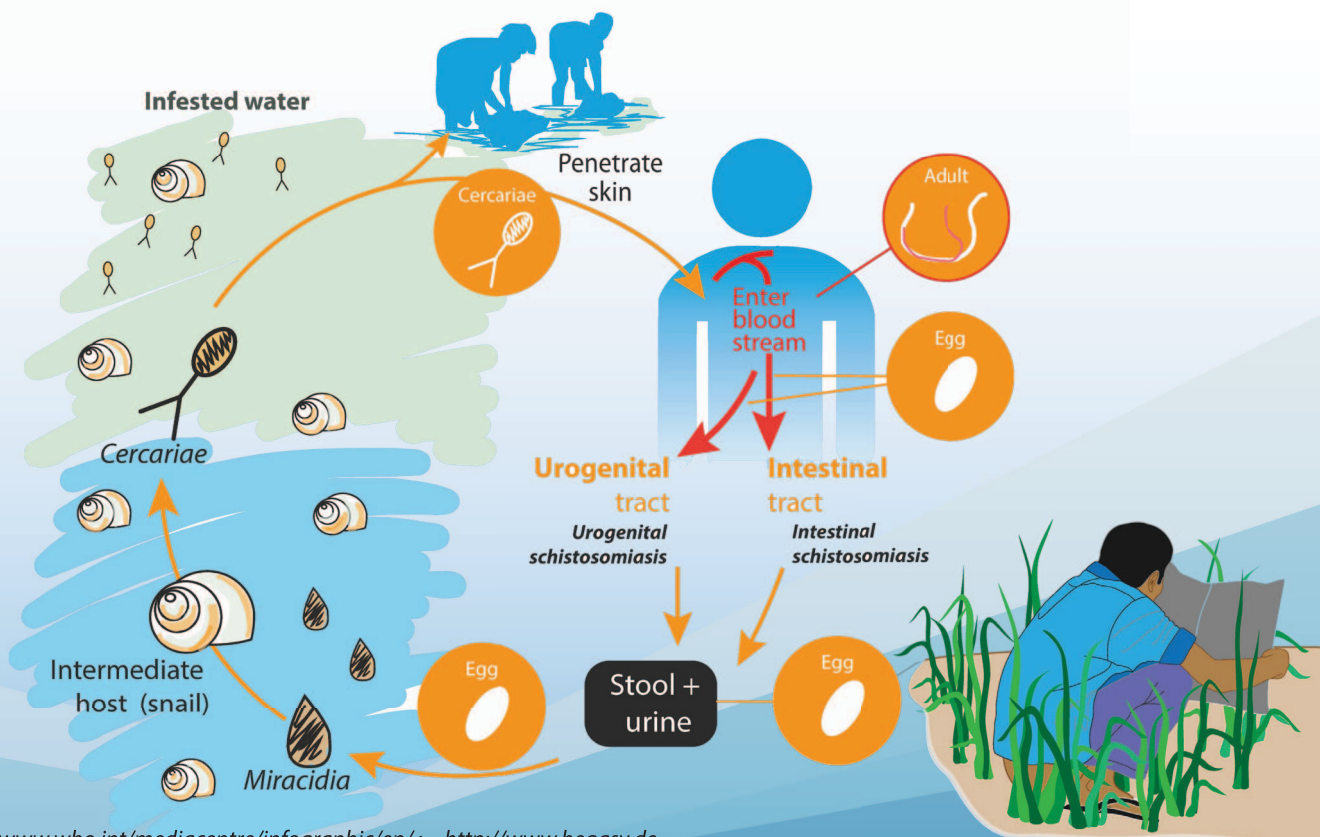
Schistosomiasis ရောဂါသည် လတ်တလောနှင့် နာတာရှည်ကပ်ပါးရောဂါတစ်မျိုးဖြစ်ပြီး အပူပိုင်း နိုင်ငံများတွင် တွေ့ရပါသည်။ နိုင်ငံပေါင်း ၇၈ နိုင်ငံတွင် လူသန်းပေါင်း ၇၀၀ ခန့်ကူးစက်ခံရနိုင်ခြေရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ Schistosomiasis ရောဂါသည် မြစ်အနီးအနား၊ ရေချိုကန်များ၊ စမ်းချောင်းများ၊ ရေလှောင်ကန်များ၊ ရေလှောင်တံများနှင့် ဆည်ရေတံများရှိသော ဒေသများ၌ အဖြစ်များသော ရောဂါဖြစ်ပြီး အာဆီယံနိုင်ငံများ ဖြစ်သည့် ကမ္ဘောဒီးယား၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ လာအိုနိုင်ငံများ တွင်လည်း တွေ့ရပါသည်။ Schistosomiasis ရောဂါကို Snail Fever ဟုလည်း ခေါ်ကြပြီး ခရုမှတစ်ဆင့် လူကိုကူးစက်ပါသည်။

ယခုအခါ Schistosomiasis ရောဂါကို ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ် အင်းလေးဒေသနှင့် ပဲခူးတိုင်းရွှေကျင်မြို့နယ်တို့တွင် တွေ့ရှိရပြီး၊ စစ်တွေ အထွေထွေရောဂါကု ဆေးရုံကြီးတွင် ၂၀၁၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလမှ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇွန်လ အထိ လူနာ ၃၀၂ ယောက်၌ Schistosomiasis ရောဂါတွေ့ရှိကြောင်း အတည်ပြုခဲ့ပါသည်။

ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ (WHO) မှ Schistosomiasis ရောဂါကာကွယ်နှိမ်နင်းရေး အတွက် လိုအပ်သော လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်၊ ကွင်းဆင်းအဖွဲ့နှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ရောဂါ အတည်ပြုခြင်းနှင့် ကုသခြင်း တို့အတွက် လိုအပ်သောဆေးဝါးနှင့် ဆေးပစ္စည်းများကို ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစား ဝန်ကြီးဌာနသို့ ထောက်ပံ့ ပေးခဲ့ပါသည်။ Schistosomiasis ရောဂါကာကွယ်နှိမ်နင်းရေးအတွက် ဆေးဝါးနှင့် ဆေးပစ္စည်းများ လွှဲပြောင်း ပေးအပ်ပွဲကို ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၄ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်တိုင်း ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး ဦးစီးဌာန၌ ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ အခမ်းအနားသို့ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီး တက်ရောက်ခဲ့ပြီး ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ ဌာနကိုယ်စားလှယ်မှ Praziquan- tel ဆေးပြား ၁၅,၀၀၀၊ Kato-katz test kits ပေါင်း ၃,၂၀၀ နှင့် Urine filtration tests ၃၀၀ တို့ကို လွှဲပြောင်း ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။

ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ ရုံးချုပ် (WHO HQ)၊ အရှေ့တောင်အာရှ ဒေသရုံး (WHO SEARO) နှင့်

Schistosomiasis transmission cycle

China CDC မှ ကျွမ်းကျင် ပညာရှင်အဖွဲ့သည် မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်ပြီး Schistosomiasis ရောဂါနှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာ ဆန်းစစ်ပြီး ရှေ့ဆက် လုပ်ဆောင်ရမည့် ကာကွယ် နှိမ်နင်းရေးလုပ်ငန်းများကို အကြံပြု ပေးသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။

Schistosomiasis ရောဂါသည် ခရုမှတစ်ဆင့် လူသို့ ကူးစက်ပြီး လူ၏ မစင်နှင့် ဆီး မှတစ်ဆင့် ခရုသို့တစ်ဆင့် ပြန်လည် ကူးစက်ပုံတို့ကို တစ်ဖက်စာမျက်နှာတွင် ပုံနှင့် တစ်ကွ ရှင်းလင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ခရုမှထွက်လာသော Schistosomiasis ကပ်ပါးကောင်၏ သားလောင်းတို့ ရှိနေ သည့် ရေဆိုးများနှင့် ထိတွေ့သောအခါ ထိုသားလောင်းများ သည် လူ၏ အရေပြားကို ဖောက်ဝင် ပါသည်။ ပြီးနောက် လူ၏ မစင်နှင့် ဆီးတို့တွင်ပါသော Schistosomiasis ကပ်ပါးကောင်၏ ဥများသည် ရေတွင် ထပ်မံပေါက်ပွားပြီး သားလောင်း (Cercariae) များ ထွက်ပေါ်လာကာ အခြားလူ ကို ကူးစက်ပါသည်။

ရောဂါလက္ခဏာများ

- ဗိုက်အောင့်ဗိုက်နာခြင်း၊ ဝမ်းပျက်ဝမ်းလျှော့ခြင်း၊ ဝမ်းထဲ တွင် သွေးပါခြင်း
- အသည်းနှင့် ဘေလုံးကြီးလာပြီး ဗိုက်ပူလာခြင်း
- ဆီးထဲတွင်သွေးပါခြင်း
- အခြေအနေ ဆိုးဝါးလာပါက ဆီးအိမ်ကင်ဆာနှင့် ကျောက်ကပ် ပျက်စီးခြင်း
- လိင်အင်္ဂါ အနာဖြစ်ခြင်း၊ မိန်းမကိုယ်တွင် အဖု ပေါက်ခြင်း နှင့် သွေးဆင်းခြင်း၊
- အချိန်ကြာမြင့်စွာ ကူးစက်ခံရပါက သားမြံခြင်း

ရောဂါအတည်ပြုခြင်း

- ဝမ်းနှင့် ဆီးထဲတွင် Schistosomiasis ရောဂါပိုးရှိမရှိ စစ်ဆေးခြင်း
  - Urine Filtration (ဆီးလမ်းကြောင်း Schistosomiasis ရှိ မရှိ စစ်ဆေးခြင်း)
  - Kato-katz technique (အူလမ်းကြောင်း Schistosomiasis ရှိမရှိ စစ်ဆေးခြင်း)
- သွေးရည်ကြည်အား ဓာတ်ခွဲစမ်းသပ် စစ်ဆေးခြင်း (serological and immunological tests)

ကာကွယ်နှိမ်နင်းရေးလုပ်ငန်းများ

ခရုပေါက်ပွားမှုများကို ထိန်းချုပ်ခြင်း

သန့်ရှင်းသောသောက်ရေ၊ သုံးရေ ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း

အိမ်သာစနစ်တကျ သုံးစွဲခြင်း

တစ်ကိုယ်ရေ သန့်ရှင်းမှုရှိရန် အသိပညာပေးခြင်း

ရောဂါဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော အုပ်စုများကို ကာကွယ်ဆေးတိုက်ကျွေးခြင်း (Preventive Chemotherapy)

ကုသမှုလိုအပ်သော လူအုပ်စုများ

- ရောဂါဖြစ်ပွားသည့် နေရာဒေသများတွင် နေထိုင်သော ကျောင်းနေအရွယ် ကလေးများ
- ရောဂါ ဖြစ်ပွားနိုင်ခြေရှိသည်ဟု ထင်ရသော လူကြီးများ
- တံငါသည်များ၊ လယ်သမားများ၊ ဆည်မြောင်း လုပ်သား များ၊ ရေဆိုးများနှင့် ထိတွေ့ အလုပ်လုပ်ရသော အမျိုးသမီးများ
- ရောဂါအဖြစ်များသော နေရာဒေသများတွင် နေထိုင် သည့် လူထုတစ်ရပ်လုံး